

СТАНОВИЩЕ

**ОТ СЪВЕТА ЗА РАЗВИТИЕ НА
ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО,**

**КОНСУЛТАТИВЕН ОРГАН КЪМ
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ**

ОТНОСНО

Проект за изменение на Наредба № 1 от 2007 г. за водене, съхраняване и достъп до търговския регистър и до регистъра на юридическите лица с нестопанска цел

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

Съветът за развитие на гражданското общество (СРГО) е създаден на основание чл. 4, ал. 3 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ) и, съобразно правомощията му по чл. 4, ал. 4, т. 1 от ЗЮЛНЦ, изразява своето становище по Проект на Наредба за изменение на Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2007 г. за водене, съхраняване и достъп до търговския регистър и до регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (Проектът), публикуван на Портала за обществени консултации на 10.06.2024:

Проектът предвижда изменения на Наредба № 1 от 2007 г., с която се цели осигуряването на практическото приложение на създадената правна уредба относно възможността за вписване в търговския регистър на нов вид търговско дружество – дружество с променлив капитал, както и обявяването на новите актове в производствата по несъстоятелност и стабилизация. Поради това предложеният Проект няма пряка връзка с осигуряване на благоприятна среда за развитие на гражданските организации. Въпреки това следва да се обърне внимание на и да се обсъди приемането на промени в Наредба № 1 от 2007 г., с които ще се подобри дейността на ЮЛНЦ във връзка с изпълнението на техните задължения във връзка с регистърните производства:

1. Онлайн провеждане на заседания на върховните органи на ЮЛНЦ

През 2020 г. развилата се пандемична обстановка от COVID-19 и постоянно променящите се ограничения за събиране на хора на закрито в страната, направиха особено належащо намирането на отговор на въпроса за провеждането на дистанционни (онлайн) заседания на общите събрания на сдруженията (учредително събрание, общо събрание) и заседанията на върховните органи на фондациите. Това доведе и до редица откази на ДЛР за вписване на промени и съответно до натрупване на съдебна практика относно законността на проведени онлайн заседания. Към настоящия момент действащият ЗЮЛНЦ урежда изрично само дистанционното участие в заседанията на управителния съвет (УС) на

сдружение (чл. 32, ал. 3 от ЗЮЛНЦ). По наблюдения от юридическата ни практика именно наличието на изрична уредба за УС като конкретно посочен в ЗЮЛНЦ орган на управление е и най-често посочваният мотив в постановените от ДЛР откази при заявявания за вписване на промени въз основа на решение на върховен орган на ЮЛНЦ, взето в условия на онлайн проведено заседание. Ние смятаме, че наличието на специалната уредба за управителния съвет не изключва възможността общото събрание да се провежда посредством дистанционно участие. От общата уредба в ЗЮЛНЦ, отнасяща се до общото събрание, може да се направи единствено изводът, че то е легитимно, ако се провежда **присъствено** (чл. 27 от ЗЮЛНЦ). В допълнение, ЗЮЛНЦ не предвижда изрично законово ограничение относно начина на провеждане общото събрание, следователно може да се направи изводът, че то може да се провежда и в онлайн среда или определени членове да се включат в общото събрание дистанционно, доколкото използваните технически средства предоставят възможност за пълноценно **присъствено** участие на членовете на органа в заседанието. В този дух е и тълкуването на Софийски градски съд, който анализира въпроса и мотивира решението по съответния начин в Решение № 1480 от 30.11.2023 г. на СГС по т.д. № 2059/2023 г.:

Законът изрично регламентира дистанционно участие в работата на управителния съвет, но това само по себе си не обосновава наличието на забрана да бъде предвидена такава форма на провеждане и на общото събрание в Учредителния акт на фондацията. Изричната регламентация на чл. 32, ал. 3 ЗЮЛНЦ може и следва да бъде обяснена с присъщата оперативност, като самият закон отдава приоритет на участието и създава механизъм да бъде осигурено при физическа дистанция между отделните членове. Затова и комуникация по този ред е прогласена за равнозначна на присъствие при очертаните в нормата условия. Действително, за разлика от управителния орган, на който е възложено оперативното управление, общото събрание е призвано да разрешава основополагащи за общността въпроси. Предпоставка за това е участието, а подходящата комуникационна среда е средство за реализация на участието. Затова и законът отдава значение на присъстващите, за да утвърди легитимация на колективния орган да взема обвързващи общността решения – чл. 27 и 28 ЗЮЛНЦ, а не държи сметка за начина, по който ще се осъществи участието. Участието от своя страна предполага гарантиран достъп до относимата към поставения на обсъждане въпрос и възможност за изразяване на мнение.²

В същия смисъл, Решение № 1176 от 7.08.2020 г. на СГС по ч. т. д. № 1163/2020 г. възприема като **място за провеждане** на заседание на върховен орган на фондация (за който се прилагат съответно правилата за общо събрание на сдружение) „електронен адрес за видеоконферентна връзка чрез платформата ZOOM“. Според съда възможността за осигуряване на зрителен и звуков контакт чрез платформата ZOOM е достатъчна, за да гарантира в „пълната ефективното участие в работата на колективния орган“.

С оглед актуалната съдебна практика, считаме че не е необходима промяна на ЗЮЛНЦ с цел изрично уреждане на онлайн събрания на върховни органи на ЮЛНЦ, за да се считат те легитимни. За да се улеснят обаче ЮЛНЦ и ДЛР, предлагаме в чл. 33р, т.6 на Наредба №1 от 2007 г. след думата „лице“ да се добави „, респективно с

подпис на председателстващия заседанието удостоверяващ участието на членовете присъствали чрез двустранна телефонна или друга връзка, гарантираща установяването на самоличността им и позволяваща участието им в обсъждането и вземането на решения.“ и съответно текстът на чл. 33р, т. 6 на Наредба № 1 да придобие следния вид:

б. списъкът на присъствалите на общото събрание членове на сдружението (пълномощници) с подпис на всяко лице, респективно с подпис на председателстващия заседанието удостоверяващ участието на членовете присъствали чрез двустранна телефонна или друга връзка, гарантираща установяването на самоличността им и позволяваща участието им в обсъждането и вземането на решения; ако на общото събрание са присъствали пълномощници – доказателства за представителната власт на пълномощниците;

2. Предложение за промяна в начина на посочване на срока на указания в процедури по първоначално вписване и вписване на промени на ЮЛНЦ в Регистъра на ЮЛНЦ към АВ

Съгласно чл. 65, ал. 5 от Наредба № 1 от 2007 г. по електронната партида на търговеца или клона на чуждестранния търговец, съответно юридическото лице с нестопанска цел или клона на чуждестранното юридическо лице с нестопанска цел се оповестяват указанията на длъжностното лице по регистрацията за отстраняване на нередовност по подадено заявление за вписване, заличаване или обявяване, когато към заявлението не са приложени всички документи, които се изискват по закон, или не е платена дължимата държавна такса.

Към настоящия момент, в края на текста на указанията се посочва следния текст: „Указанията следва да бъдат изпълнени до изтичане на срока по чл. 19, ал. 2 от Закона за търговския регистър и регистъра на ЮЛНЦ.“ Предвид формулировката “до изтичане на срока по чл. 19, ал. 2”, заявителите (представляващи ЮЛНЦ) често погрешно правят извода, че имат срок от 3 работни дни за изпълнение на указанията от деня, в който са ги получили, защото това е срокът, посочен в чл. 19, ал. 2 ЗТРЮЛНЦ: *“Длъжностното лице по регистрацията се произнася по заявленията за вписване и за заличаване и по заявленията за обявяване на актове незабавно след изтичане на три работни дни от постъпването им в регистрите, освен ако със закон е предвидено друго”*.

Считаме, че работата на ДЛР по заявление на ЮЛНЦ би се улеснила значително, а отказите – биха намалели, ако в края на текста на указанията се даде насока къде в сайта на Регистъра законните представители на ЮЛНЦ могат да намерят относимата за тях информация за конкретния ден и час на изтичане на указанията. В тази връзка предлагаме 2 формулировки, които биха могли да се добавят в текста на указанията съобразно това дали се касае за първоначално вписване или за вписване на промени, съответно - за обявяване на актове.

Указания при заявление за първоначално вписване:

„Указанията следва да бъдат изпълнени до изтичане на срока по чл. 19, ал. 2 от Закона за търговския регистър и регистъра на ЮЛНЦ.

Справка за деня и часа, в който изтича срокът за изпълнение на указанията, може да направите на интернет страницата на ТРРЮЛНЦ на адрес <https://portal.registryagency.bg/>, меню „Търговски регистър и регистър на юридическите лица с нестопанска цел“, секция „Справки“ и изберете от подменюто опция „Указания по подадени от нерегистрирани търговци/ЮЛНЦ заявления“ (<https://portal.registryagency.bg/CR/Reports/InstructionsWithoutDeed>).

Изберете опция „Активни“ и натиснете бутон „Търси“. Излизат всички активни указания по заявление за първоначално вписване. Намирате Вашата организация по наименование или номер на заявление. Четвъртата графа „Срок за отстраняване на нередностите“ съдържа точен ден и час, до който можете да изпълните дадените указания“.

Указания при заявление за вписване на промени или обявяване на актове:

„Указанията следва да бъдат изпълнени до изтичане на срока по чл. 19, ал. 2 от Закона за търговския регистър и регистъра на ЮЛНЦ.

Справка за деня и часа, в който изтича срокът за изпълнение на указанията, може да направите от секция „Указания“ към партидата на Вашето ЮЛНЦ, достъпна на интернет страницата на ТРРЮЛНЦ (<https://portal.registryagency.bg/CR/Reports/VerificationPersonOrg>) след вписване на ЕИК на ЮЛНЦ. В поле „Указания“ се съдържа подробна информация за всички указания, които да били давани по подадени от Вас заявления, с подробно посочване на точен ден и час, до който можете да изпълните дадените указания (графа „Срок за отстраняване на нередностите“).

Това предложение може да се имплементира като добра практика или чрез допълнение на чл. 65, ал. 5 на Наредба № 1 от 2007 г.

Членове на Съвета за развитие на гражданското общество:

Фондация „БЪЛГАРСКИ ЦЕНТЪР ЗА НЕСТОПАНСКО ПРАВО“

Сдружение „БЪЛГАРСКИ ДАРИТЕЛСКИ ФОРУМ“

Фондация „РАБОТИЛНИЦА ЗА ГРАЖДАНСКИ ИНИЦИАТИВИ“

Фондация „СВЕТЪТ НА МАРИЯ“

Фондация „БЪЛГАРСКИ ФОНД ЗА ЖЕНИТЕ“

Сдружение „АСОЦИАЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ЖУРНАЛИСТИ-БЪЛГАРИЯ“

Фондация „ЗАЕДНО В ЧАС“ Сдружение "БЪЛГАРСКИ ЧЕРВЕН КРЪСТ"

Сдружение „БЪЛГАРСКИ ХЕЛЗИНКСКИ КОМИТЕТ“

Фондация „ЗА НАШИТЕ ДЕЦА“

Сдружение „АСОЦИАЦИЯ НА ПАРКОВЕТЕ В БЪЛГАРИЯ“

Сдружение „БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ ЗА АЛТЕРНАТИВЕН ТУРИЗЪМ“

Сдружение „ЕКВИЛИБРИУМ“

Фондация „КАРИН ДОМ“